

ΤΟ ΚΛΕΙΔΙ ΓΙΑ ΣΤΕΝΟΤΕΡΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ

Οι Αμερικανοί στηρίζουν τον άξονα Ελλάδας – Κύπρου – Ισραήλ

Αθανασόπουλος Άγγελος
(Δημοσιογράφος, Το ΒΗΜΑ)

Copyright: https://www.tovima.gr/printed_post/oi-amerikanoi-stirizoun-ton-aksona-elladas-kyprou-israil/

Posted on RIEAS web site (www.rieas.gr) on 25 December 2018

Ο ενεργειακός τομέας είναι για πολλούς ο καταλύτης των ανακατατάξεων στην Ανατολική Μεσόγειο. Ωστόσο, οι ισορροπίες είναι πολύ ευαίσθητες. Παρά τις προσδοκίες που είχαν καλλιεργηθεί, η Διακυβερνητική Συμφωνία (IGA) Ελλάδας – Κύπρου – Ισραήλ και Ιταλίας για την κατασκευή του αγωγού φυσικού αερίου East Med δεν πρόκειται να υπογραφεί στην Μπερ Σεβά, αλλά κάποια στιγμή μέσα στο πρώτο τρίμηνο του 2019. Η πληροφορία περί υπογραφής της είχε διαρρεύσει, στα τέλη Νοεμβρίου, από την ισραηλινή πλευρά και οι γνωρίζοντες την είχαν συνδέσει με την προκήρυξη νέου γύρου αδειοδοτήσεων εντός της ισραηλινής ΑΟΖ και την ανάγκη προσέλκυσης ενδιαφέροντος. Υπάρχει όμως μια σειρά παραγόντων που σε αυτή τη φάση μάλλον λειτουργούν ανασχετικά στην πρόωθηση του East Med.

Πέραν των προφανών τεχνικών και χρηματοδοτικών δυσκολιών που αντιμετωπίζει η κατασκευή ενός τέτοιου αγωγού, η γενικότερη σύλληψη του έργου θυμίζει ελαφρώς τον αγωγό Nabucco με τον οποίο η ΕΕ ήθελε να μεταφέρει αέριο από την Κασπία Θάλασσα στην Ευρώπη. Η κατάληξη εκείνου του φαραωνικού σχεδίου είναι γνωστή. Παράλληλα, η Λευκωσία αναμένει την εξέλιξη της γεώτρησης της κοινοπραξίας ExxonMobil / Qatar Petroleum στο Οικόπεδο 10 της ΑΟΖ της. Ο αμερικανικός κολοσσός έχει αρχικώς ταχθεί υπέρ της κατασκευής τερματικού σταθμού LNG στο νησί εφόσον το κοίτασμα που θα εντοπίσει είναι επαρκές. Μια τέτοια προτίμηση δύσκολα θα λειτουργήσει υπέρ του αγωγού.

Την ίδια στιγμή διεξάγεται μια «μάχη» Αμερικανών και Ρώσων για τον έλεγχο της αγοράς αερίου στην Ευρώπη. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η ρωσική Gazprom

διατηρεί σημαντικό προβάδισμα από τη στιγμή που έχει τόσο βαθιά διείσδυση στις μεγάλες αγορές της Γερμανίας και της Τουρκίας. Επιπλέον, η Μόσχα προσπαθεί να έχει λόγο στις ενεργειακές εξελίξεις στην Ανατολική Μεσόγειο αγοράζοντας μερίδια τόσο στην Αίγυπτο όσο και στον Λίβανο (όπου επιδιώκει την άσκηση ευρύτερης επιρροής, τη στιγμή που οι Αμερικανοί διαμεσολαβούν μεταξύ Βηρυτού και Τελ Αβίβ ώστε να βρεθεί λύση στη διαφορά τους επί της θαλάσσιας οριοθέτησης). Στο μείγμα πρέπει να προστεθεί η επιθυμία της Μόσχας να προωθήσει και το δεύτερο τμήμα του TurkStream προς την Ευρώπη.

Οι Αμερικανοί προσπαθούν να ανοίξουν την ευρωπαϊκή αγορά για το αμερικανικό LNG και η πρόσφατη ανακοίνωση για αγορά από τη ΔΕΠΑ ποσότητας αμερικανικού υγροποιημένου αερίου από την εταιρεία Cheniere εντάσσεται σε αυτό το πλαίσιο. Η αμερικανική πλευρά επιδιώκει να εισέλθει και στον διαγωνισμό για τα ΕΛΠΕ. Ο επιθετικός τρόπος με τον οποίο οι Αμερικανοί προωθούν την πώληση LNG λειτουργεί εναντίον των μελλοντικών εξαγωγών αερίου από την Ανατολική Μεσόγειο στην ευρωπαϊκή αγορά. Σε αυτό το σκηνικό, εντύπωση προκαλεί η θέση της Αθήνας υπέρ και του TurkStream, ο οποίος θα είναι ευθέως ανταγωνιστικός του East Med, αν και εφόσον ο τελευταίος προχωρήσει. Το ενεργειακό παιχνίδι δεν έχει, όμως, ακόμη κριθεί.

Η εμπιστοσύνη

Η διεύρυνση και εμβάθυνση της συνεργασίας των Αρχών της Ελλάδας, της Κύπρου και του Ισραήλ στον τομέα της ανταλλαγής πληροφοριών θα μπορούσε να είναι κομβικής σημασίας, ώστε αυτή η τριμερής σχέση να γίνει σταθερότερη και να αντέξει στον χρόνο, εκτιμά ο *Γιάννης Νομικός, διευθυντής του Ινστιτούτου Έρευνας Ευρωπαϊκών και Αμερικανικών Μελετών (RIEAS)*, το οποίο λειτουργεί από το 2006 και ειδικεύεται μεταξύ άλλων στην έρευνα στον τομέα των πληροφοριών.

Κατά τον **κ. Νομικό**, η τριμερής συνεργασία έχει «μεγάλες προοπτικές, αλλά η βιαστική δημιουργία δομών δεν πρέπει να είναι αυτοσκοπός. ***Το ζητούμενο είναι η διαμόρφωση προσωπικών σχέσεων εμπιστοσύνης, ενός “κεφαλαίου εχεμύθειας”***, κάτι που ήδη έχει αρχίσει να γίνεται μεταξύ Ισραήλ και Κύπρου, καθώς η βρετανική δομή διοίκησης στο νησί επιτρέπει ευκολότερα κάτι τέτοιο». ***Αντίθετα, στην Ελλάδα, «οι συνεχείς αλλαγές διοικήσεων και μάλιστα με στενά***

κομματικά κριτήρια δεν ευνοεί τη διαμόρφωση σχέσεων εμπιστοσύνης». Λόγω δε της περιοχής στην οποία βρίσκεται, το Ισραήλ έχει αναπτύξει μια σειρά βέλτιστων πρακτικών, ενώ πρέπει να σημειωθεί ότι «η Ελλάδα και το Ισραήλ έχουν πολλά κοινά στοιχεία: είναι μικρά κράτη και έχουν ασταθείς γείτονες».

Επομένως, η συνεργασία είναι αναγκαία. Εφόσον, δε, προχωρήσει στον τομέα των πληροφοριών, τότε θα είναι ευκολότερη η πρόοδος σε άλλους τομείς όπως η άμυνα, η ενέργεια, η καινοτομία και η κυβερνοασφάλεια. Την ίδια στιγμή, η Ουάσιγκτον επιθυμεί ακόμη ταχύτερη προώθηση των τριμερών συνεργειών, ενώ κατά τον κ. Νομικό η Τουρκία «αποτελεί πλέον σοβαρό αποσταθεροποιητικό παράγοντα, καθώς ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν διοικεί με μια μέθοδο συνεχούς παζαριού που δεν εμπνέει καμία εμπιστοσύνη».

Πρόσφατα, ο κ. **Νομικός** συνυπέγραψε ένα κείμενο «Κοινών Συστάσεων» (*«Joint Recommendations»*) στο πλαίσιο έκδοσης μιας σειράς κειμένων για την «Προώθηση της Φιλελεύθερης Δημοκρατίας στην Ανατολική Μεσόγειο» με αναλυτές από το Ισραήλ και την Κύπρο. Μία από τις πλέον ενδιαφέρουσες ιδέες που αναφέρονται στις «Κοινές Συστάσεις» είναι να ακολουθήσει η τριμερής συνεργασία Ελλάδας – Κύπρου – Ισραήλ το μοντέλο της «Σκανδιναβικής Συνεργασίας». Το εν λόγω σχήμα πρωτοεμφανίστηκε τη δεκαετία του 1950 σε διακυβερνητικό επίπεδο, ενώ το 1962 με τη Συνθήκη του Ελσίνκι το σχήμα διευρύνθηκε και έλαβε μονιμότερα χαρακτηριστικά. Σε αυτό το πλαίσιο, η πρόταση της Λευκωσίας για τη σύσταση μόνιμης γραμματείας που θα παρακολουθεί την πρόοδο της τριμερούς συνεργασίας και όσων συμφωνιών υπογράφονται κινείται στη σωστή κατεύθυνση.